

BOEKAANKONDIGINGEN.

Modern Operative Surgery, Edited by H. W. CARSON. 2 deelen, 735 afbeeldingen, 6 platen, 1568 bldz. COSSELL and Company Ltd., Londen, 1924. Prijs £ 3.— (f 35.—).

Het hier aan te kondigen werk is noch in zijn geheel te prijzen noch af te keuren. Het heeft de bezwaren van boeken, die door veel medewerkers de eenheid, den samenhang der verschillende onderwerpen verloren hebben. Vier en twintig medewerkers, die te zamen toch niet erin geslaagd zijn een overzicht over de geheele operatieve heekunde te geven. Talrijke hoofdstukken zijn zeer goed, prettig, duidelijk geschreven met vele fraaie afbeeldingen; door goede afbeeldingen en fraaien druk en afwerking munt dit werk trouwens uit. De hoofdstukken over de chirurgie van de borstkas, het rectum, den dikken darm en den slokdarm kunnen niet op de hoogte van den tijd genoemd worden. Daartegenover zijn de hoofdstukken over de chirurgie der borst, der maag en de ledematen zeer aangenaam te lezen, in het bijzonder de heekundige ingrepen aan het beenstelsel zijn met blijkbare voorliefde behandeld. De groote oorlogservaring zal daartoe wel medegewerkt hebben. Zooals in vele Engelsche werken vindt men ook hier hoofdstukken over oor-, neus-, oog- en keelchirurgie, die voor den chirurg te weinig belangrijk en voor de vakdeskundigen te onvolledig zijn. De orthopaedie wordt stiefmoederlijk behandeld. Bij vele hoofdstukken geven de schrijvers hun eigen uitkomsten hier en daar volledig, ook wel zoo, dat men ten slotte toch nog niet de waarde van de besproken methode kan beoordeelen.

Het boek is vrij duur, zooals gezegd is, echter zeer fraai uitgevoerd. Ik geloof, dat degene, die het raadpleegt om in moeilijke heekundige vragen voorlichting te krijgen, het vaak onvoldaan uit de hand zal leggen.

D. E. SCHOUTEN.

Het Röntgenonderzoek van het nierbekken, door E. A. SPANJAARD, arts te Zwolle. Academisch Proefschrift bij Erven J. J. TIJL te Zwolle. 1925. 114 bldz.

In dit proefschrift heeft SPANJAARD zijn ervaringen neergelegd, verkregen bij het Röntgenonderzoek van het nierbekken en als zoodanig heeft zijn werk zeker waarde. Jammer is het echter, dat wij eigen, wetenschappelijk onderzoek er in missen en dat het onderwerp slechts, zij het dan ook critisch, eenvoudig wordt besproken en medegedeeld, wat door anderen reeds gedacht en gedaan werd.

De behandeling van de stof is kort en helder. In de inleiding wordt een kort geschiedkundig overzicht gegeven van de ontwikkeling der pyelographie; de verschillende contrastmiddelen passeeren de

revue en hun voor- en nadeelen worden opgesomd. Het is schrijver gegaan, zooals het mij ging: het meest gangbare middel, het collargol, heeft hem ook niet kunnen bekoren door de gevaren daaraan verbonden. Uitvoerig wordt hierbij stil gestaan. Eerst toen WELD het 25 pCt. BrNa en RUBRITIUS het 10 pCt. joodkalium aanbeval, begon hij zijn pyelographisch onderzoek. Het joodkalium verliet hij al spoedig en hij koos het broomnatrium, dat betrouwbaar bleek als contrastmiddel en bovendien ongevaarlijk. Bij zijn 50 pyelogrammen zag hij geen nadeel er van. Behalve aan het middel, ligt dit ook wel aan de bijzonder voorzichtige wijze, waarop hij te werk ging. Meestal spoot hij langzaam, onder geringen druk met een spuit de vloeistof in den ureterkatheter, later wel liet hij het onder een druk lager dan 60 mM. kwik uit een buis inloopen.

Even wordt stilgestaan bij het pneumoperitoneum, de pneumoradiographie (inspuiten van zuurstof in het retrorenale weefsel) en het pneumopyelum. Hij staat nog zeer sceptisch tegenover deze min of meer gevaarlijke methodes.

Daarna wordt overgegaan tot de beschrijving van het pyelogram. Tal van foto's zijn in den tekst opgenomen en daaronder zeer merkwaardige. Eén ding moet hierbij echter worden opgemerkt: slechts uiterst zelden is de omtrek van de nier te zien en dit is een eisch, die wij tegenwoordig toch mogen en daarom moeten stellen. Dit moet dus een spoorslag voor den toch zoo ijverigen en nauwgezette schrijver zijn om niet tevreden te zijn met de verkregen uitkomsten, maar te zoeken naar de fout, die in zijn Röntgentechniek schuilt.

Men ziet photo's van zwerfnier, bijnierdystopie. Ook het normale pyelogram wordt meermalen afgebeeld.

Met foto No. 11 ben ik het niet eens: de kromming in den ureter is niet meer als normaal te beschouwen, maar veeleer als het begin van een afknikking.

Voor het bepalen van de zitplaats van steenen kan het pyelogram van nut zijn, zooals uit een plaat blijkt.

Bij de niertuberculose wil schrijver aan deze nieuwe onderzoekingsmethode m.i. een te groote waarde toekennen. Velen met mij vinden het zelfs tegenaangewezen en de behoefte eraan, sinds wij toch wel bijna altijd de tuberkelbacillen vinden, is ook niet groot. Door de veelvuldige ureterstenose bij niertuberculose zou ook slechts in een beperkt percentage het pyelogram zijn te verwaardigen.

Het pyelogram bij hydronephrose wordt beschreven en het nut van de pyelographie bij differentiale diagnose van buikgezwollen behandeld. Daarmede worden de aanwijzingen en tegenaanwijzingen opgesomd. Een lijst der geraadpleegde literatuur besluit het werk, dat ik ieder ter lezing kan aanbevelen, die zich met den tegenwoordigen stand van dit zoo belangrijke onderwerp wil vertrouwd maken.